

La nova esquerra 'abertzale' trenca els esquemes del tauler basc

El confort argumental del Ministeri d'Interior espanyol –amb el suport del poder judicial– de la doctrina del *tot és ETA* comença a fer figa. La setmana passada es presentava Sortu ('crear', 'néixer', 'créixer', en basc), la nova formació política que confirma i consolida el tomb estratègic i històric de l'esquerra independentista. El 7 de febrer ja és una data per a la història de la política basca. Un històric del món *abertzale*, Rufi Etxeberria, i l'advocat Iñigo Iruin, anunciaven els principis polítics i jurídics de la nova formació.

Arriba el rebuig a la violència.

Etxeberria destacava la importància històrica de l'aposta política de l'esquerra independentista: "No hi ha escapismes literaris", advertia, sinó que es tracta d'una "passa determinant" que dona resposta a les expectatives del procés obert amb la resolució "Zutik Euskal Herria". Es tracta, en paraules d'Etxeberria, d'una reflexió d'abast històric que marca un abans i un després en la trajectòria de l'esquerra *abertzale*. Una decisió que ha estat presa pels seus impulsors de manera autònoma i que pretén fermentar atènyer un escenari de pau i de solucions democràtiques –exposava el dirigent veterà– per a posar fi a la confrontació violenta, tal com recull l'acord de Gernika, subscrit per diverses formacions, associacions i entitats basques. I aquesta fase implica que la nova formació "rebutja i s'oposa a l'ús de la violència o l'amenaça d'emprar-la per a la consecució d'objectius polítics, inclosa la violència d'ETA si n'hi hagués, en qualsevol de les seves manifestacions".

Sortu és el nom del partit que vol aplegar la nova esquerra independentista basca, i que, a més d'optar per les vies exclusivament democràtiques i pacífiques, rebutja tota violència, inclosa la d'ETA. Un canvi històric que, a Espanya, obliga el Ministeri d'Interior i la judicatura de l'estat a reformular els esquemes.

Tenim davant un canvi històric que fa caure un dels principals arguments dels partidaris de no permetre la legalització de l'esquerra independentista basca: el rebuig explícit de la violència. Aquest pas, doncs, introdueix un canvi de magnitud històrica. Un canvi que fou defensat insistentment pels encarregats de presentar formalment el nom i la imatge de la nova formació, Sortu, dimarts passat a Bilbao, entre els quals es destacava Karmele Agirregabiria, directora d'un *euskaltegi* (centre d'ensenyament d'èuscar per a adults), i Iñaki Zabaleta, catedràtic de la Universitat del País Basc. Zabaleta va exposar que Sortu era "un partit

independentista que pretén des de vies exclusivament polítiques i democràtiques avançar cap a la constitució d'un estat basc en el marc de la UE". Els impulsors del nou partit pretenen, en aquest nou escenari obert, establir aliances polítiques i socials que "situïn el sobiranisme i l'independentisme en el carril central de la societat basca", explicava.

Estatuts a mida. Així mateix, Zabaleta afirmava que els estatuts de Sortu "han estat escrupolosament respectuosos amb els requisits legals establerts". De fet, l'advocat Iñigo Iruin explicava que aquests estatuts havien estat elaborats a partir dels requisits establerts pel Tribunal Suprem en la resolució sobre la il·legalització d'Abertzale Sozialisten Batasuna (ABS). Iruin va assenyalar també que la nova formació és un projecte polític que trenca "amb els models organitzatius i formes de funcionament" de què fins ara s'havia dotat aquest espai polític i, per tant –afegia–, també trenca "amb els vincles de dependència que tenia". Per a Iruin, amb els nous estatuts "es tracta d'impedir la instrumentalització per part d'organitzacions que practiquin la violència" –una referència ben clara a ETA–, o per part de partits polítics que han estat il·legalitzats per la seva connivència amb la violència.

Però, més enllà dels estatuts, la nova esquerra independentista ha consagrat el canvi estratègic a l'ús exclusiu de les vies democràtiques i pacífiques. Iñaki Zabaleta, en la presentació de la formació, expressava nítidament aquest canvi de rumb, amb "el rebuig a tota violència i qualsevol connivència amb qui la practiqui. Un rebuig que, obertament i sense embuts, inclou ETA, davant de qualsevol conducta que vulneri drets i llibertats fonamentals de la ciutadania". Així mateix, Zabaleta insistia en el compliment de la legalitat de la nova formació: "Som un partit que compleix tots els principis democràtics i, per tant, amb ple dret a ser legals i representar els ciutadans i ciutadanes que coincideixin amb aquestes referències polítiques i ideològiques."

Així mateix, Zabaleta també va voler destacar que Sortu "no som continuïtat de res. Perquè parlem de principis i compromisos que no tenen identifica-

ció amb anteriors models d'organitzacions il·legalitzades". D'una altra banda, va defensar la legalitat de la proposta perquè "compleix la llei en totes les seves dimensions", i va posar l'estructura de la formació i els promotors de la iniciativa com a "garants del respecte escrupolós als principis establerts".

La pilota al camp de l'estat. Els impulsors de Sortu ja han presentat els estatuts al registre de partits polítics del Ministeri d'Interior espanyol per a iniciar els tràmits de la legalització de la formació. Es van desplaçar a Madrid per a fer aquest tràmit Iñaki Zabaleta, Maider Etxebarria –que consta als estatuts com a secretària general–, Xabier Artola, Rakel Jausoro i Karmele Agirregabiria. La delegació va tenir el suport de representants estrangers, com ara el president dels Advocats Europeus per la Democràcia i els Drets Humans, Bill Bowring, i el dirigent del Sinn Féin Alex Maskey. Aquest darrer, que considera que el pas fet per l'esquerra independentista basca és clau, va fer una crida al govern espanyol a aprofitar les oportunitats que ofereix el nou procés.

Ara és l'executiu espanyol que ha de donar resposta o no a aquesta possibilitat. De moment, però, l'agenda política del govern Zapatero, amb un PP cada vegada més distanciat del PSOE, no fa pensar que pugui haver-hi cap canvi d'orientació en la política espanyola respecte a la legalització de l'esquerra independentista basca. Paraules com les del secretari d'organització dels socialistes espanyols, Marcel·lí Iglesias, que va titllar de "molt improbable" la possibilitat de legalitzar la nova formació abans dels comicis municipals del maig, indiquen que el procés pot ser llarg i costerut per als *abertzales*. Iglesias advertia que "la democràcia ha de ser molt exigent" amb aquells que no han rebutjat la violència d'ETA durant molts anys, tot i que alhora admetia que la passa feta pels independentistes és important.

El ministre d'Interior espanyol va remetre a la fiscalia i a l'advocacia de l'estat els estatuts de la nova formació, per tal que n'estudiessin la legalitat. I el PP ja s'hi va posar en contra de seguida: la portaveu al Congrés, Soraya

Els portaveus de Sortu, la setmana passada a Bilbao, durant la presentació de la nova formació: a la dreta, el catedràtic de la UPB Iñaki Zabaleta, al costat de Karmele Agirregabiria, directora d'un centre d'ensenyament d'èuscar. A sota, el ministre espanyol d'Interior, Alfredo Pérez Rubalcaba.

Sáenz de Santamaría, va deixar clar que, a parer seu, dependrà "del govern socialista" que Sortu, "no sigui present a les eleccions del maig". Així mateix instava el ministre d'Interior "a enviar totes les proves per a acreditar" allò que el PP considera "una successió de partits", que tots són igual que ETA i Batasuna. En paraules de la presidenta de la comunitat de Madrid, Esperanza Aguirre, "els mateixos gossos amb collars diferents".

Els impulsors de la nova formació consideren que no hi ha motiu per a

no ser legalitzats. Però reconeixen que l'estat pot retardar tant com vulgui la legalització i impedir que puguin participar en els comicis del 22 de maig. Si això passa, i és probable, segons que expliquen representants de l'esquerra independentista basca, cercaran unes altres maneres de vehicular la seva expressió política. I, en aquest punt, si arriba el cas, formacions com ara Eusko Alkartasuna hi podrien tenir un paper important.

Enric Rimbau